

Skatteudvalget
SAU alm. del - Bilag 48
Offentligt

Notat om Vismandsrapporten

NOVEMBER 2008

2008

TIL FINANSUDVALGET, DET POLITISK ØKONOMISKE UDVALG OG
SKATTEUDVALGET

Den 25. november 2008

Fortroligt indtil torsdag den 27. november 2008, kl. 12:00

EU-SEKRETARIATET
DEN ØKONOMISKE KONSULENT

1. Indledning

Til brug for Vismændenes møde med Finansudvalget og Det Politisk-Økonomiske udvalg (PØU), torsdag den 27. november 2008 om Vismandsrapporten, er udarbejdet et notat, der kort gennemgår rapporten.

Notatet er opdelt i to afsnit:

- Konjunkturvurderingen frem til 2011, samt vurdering af den aktuelle økonomiske politik.
- Skattepolitik og herunder beskrivelse af Vismændenes forslag til skattepakker.

2. Konjunkturvurdering frem til 2011 samt vurdering af den aktuelle økonomiske politik.

Tabel 1 nedenfor viser Vismandsrapportens hovedtal for dansk økonomi 2007-2011.

Tabel 1. Hovedtal for dansk økonomi

(1)	BNP-vækst (pct.)	1,6	0,4	+0,5	+0,3	0,7
(2)	Levetid (1000 pers.)	75	70	75	72	72
(3)	Offentlig saldo (mia. kr.)	75	53	10	10	+3
(4)	Betalingsbalance (mia. kr.)	2	25	28	25	21
(5)	Privat forbrug (vækst-pct.)	2,4	0,8	1,1	0,6	+0,2
(6)	Offentlig forbrug (vækst-pct.)	1,5	1,4	1,2	0,8	0,8
(7)	Stigning i løn (pct.)	3,9	4,5	4,2	3,8	3,1
(8)	Inflation (pct.)	1,8	2,7	2,5	2,2	2,2
(9)	Boliginvesteringer (vækst-pct.)	4,8	+1,6	+8,5	+7,4	+1,6
(10)	Komfortens på boliger (pct.)	5,2	3,4	7,6	7,8	7,8

Kilde: Vismandsrapporten (november 2008)

BNP-væksten er meget tydeligt præget af den finansielle krise og det giver **negative vækstrater** i 2009 og 2010. Først i 2011 er der udsigt til, at væksten bliver en smule positiv igen. Der er tale om en væsentlig nedjustering af væksten i forhold til tidligere skøn. Det er primært den internationale økonomiske tilbagegang, der spiller ind. **Men dansk økonomi er som udgangspunkt godt rustet, og derfor forudses lavkonjunktoren at blive mindre dyb i Danmark end i andre lande** (Vismændene har dog også taget højde for et mere risikobetonet scenario med endnu lavere vækstrater, der omtales nedenfor).

Det medfører også, at **ledigheden** stiger mærkbart fra et gennemsnit på 50.000 i 2008 til 76.000 i 2009 og derefter til 121.000 ledige i 2011. Det svarer nogenlunde til ledighedsniveauet for 2005/06.

Overskuddet på de **offentlige finanser** forsvinder efterhånden. I 2008 anslås overskuddet til 58 mia. kr., men falder i 2009 og 2010 til ca. 10 mia. kr. **I 2011 bliver der et mindre underskud.** Hovedårsagerne er de klassiske årsager med stigende udgifter (til bl.a. ledighed) og faldende skatteindtægter, herunder faldende indtægter fra pensionsafkastbeskatning.

Betalingsbalancen derimod, giver pænt overskud på ca. 30 mia. kr. i hele perioden, primært fordi det private forbrug er stagneret (mindre import af forbrugsgoder).

Det **private forbrug** falder fra 2,4 pct. i årlig stigning i 2007 til et langt lavere niveau i 2008 og fremefter. I 2009 vil de vedtagne skattelettelser dog hæve forbruget lidt, men i 2011 regnes med en negativ vækst i privatforbruget.

Det **offentlige forbrug** er kun i mindre grad påvirket af den økonomiske tilbagegang og væksten ligger omkring 1-1,5 pct. i hele perioden 2007-2009.

Både **inflationen og lønstigningerne** er faldende i perioden 2009-2011. Det følger det normale billede i en nedgangskonjunktur. Vismændene påpeger dog, at lønstigningerne i Danmark stadig er for store, og medvirker til en fortsat forringelse af vores konkurrenceevne.

Boliginvesteringerne er som regel noget af det første der dykker i en nedgangskonjunktur, og det er også tilfældet her. I 2009 og 2010 regnes med et **fald** i boliginvesteringerne på omkring 8 pct.

Kontantpriserne på ejerboliger ventes at falde med ca. 20 pct. realt set i løbet af perioden 2008-2010, således at priserne kommer ned på 2005 niveau.

Vismændene **konkluderer**, at der nu er udsigt til en lavkonjunktur i de kommende år, hvor blandt andet de reale boligpriser vil falde ligeså meget som i slutningen af 1980'erne. Men stigningen i ledigheden og faldet i beskæftigelsen vurderes at blive noget mindre end i forbindelse med lavkonjunktoren i 1980'erne, selvom bevægelserne nok bliver hurtigere nu end tidligere.

Risikoscenariet

Et **usikkerhedsmoment** ved den nuværende prognose ovenfor er imidlertid omfanget af de realøkonomiske konsekvenser af **den finansielle krise**, der kan udvikle sig voldsommere end antaget. På den anden side indebærer den lavere inflation, og især de lavere oliepriser, at økonomien trækkes i en positiv retning.

Hvis effekterne af den finansielle krise (netto) bliver større end forudset i prognosen, med større fald i den **udenlandske vækst** på ¼ pct. point og et yderligere fald i de **danske boligpriser** på ca. 10 pct. i 2009-10, samtidig med, at der indtræffer et yderligere fald i privatforbruget, påvirker det dansk økonomi mere voldsomt.

Ledigheden vil i så fald nå op på 170.000 i løbet af tre år, altså yderligere 50.000 i forhold til hovedprognosen. Den offentlige saldo forværres ganske betydeligt og bliver negativ allerede i 2009. Samtidig falder væksten i BNP mere end forudset.

Vismændene påpeger dog, at der er betydelige usikkerhedsmomenter med beregningerne.

Aktuel økonomisk politik

Vismændene anbefaler, at selvom der er udsigt til lavkonjunktur og stigende ledighed, **er der ingen umiddelbar grund til at lempe finanspolitikken i 2009**, og stimulere efterspørgslen. Argumentet herfor er primært, at selvom ledigheden stiger, er ledigheden stadig under det strukturelle niveau for 2009, dvs. det beregnede niveau, der giver balance i samfundsøkonomien (beregninger viser, at niveauet er omkring 90.000-100.000 ledige). Kun hvis situationen forværres mærkbart i forhold til forventningerne i 2009, er der behov for at lempe finanspolitikken.

Vismændene anbefaler derfor, at man først stimulerer økonomien i 2010, og der anbefales en skattereform, der bl.a. nedsætter marginals-katten på arbejde. På **kort sigt** skaffer det op til 10.000 personer i arbejde. De langsigtede effekter giver det dobbelte antal.

Hvis konjunktursituationen i 2010-11 indebærer, at der er behov for større lempelser, kan man udskyde eller neddrose finansieringen af skattereformen. Vismændene anfører også, at man alternativt kan øge det offentlige forbrug og/eller de offentlige investeringer, men sådanne tiltag giver ikke samme effektivitetsgevinster, som en lettelse af indkomstkatten, skriver Vismændene.

Vismændene er desuden kritiske overfor nogle af de **finansielle foranstaltninger**, der reducerer renten på rentetilpasningslån. Det sender et uheldigt signal om, at regeringen også i fremtiden vil træde til, hvis der er udsigt til markante stigninger i de korte renter.

Vismændene støtter større åbenhed omkring de enkelte bankers solvensbehov og oprettelsen af fælles europæisk afviklingsfond, der skal involveres i fremtidige kreditkriser. Bankerne skal selv betale bidrag til fonden for at beskytte skatteyderne imod for store tab.

3. Skattepolitik og tiltag til skattepakker

Vismændene anfører, at det danske skattesystem er under stigende pres, og at der er behov for skatteændringer, der nedsætter beskatningen af arbejdsindkomst. Den danske personbeskatning er endvidere sådan indrettet, at grænsen for topskat både ligger forholdsvis lavt samtidig med at topskatten er meget høj, og det kan reducere tilskyndelsen til at arbejde.

Vismændene foreslår derfor en række skattemodeller, der omlægger/reducerer den direkte beskatning, og hvor der samtidig regnes med de såkaldte dynamiske effekter, der øger arbejdsudbuddet. Herved bliver en del af skattereduktionerne selvfinansierede.

Hovedberegningerne er anført nedenfor i tabel 2, der viser de forskellige effekter af ændringerne i topskatten og ændringer i bundfradraget. Alle skatteændringerne er skaleret, så de giver et umiddelbart provenutab på ca. 1,2 mia. kr. Dermed kan effekterne på arbejdsudbuddet, det offentlige provenu og de dynamiske effekter sammenlignes på tværs.

Tabel 2. Hovedberegninger i Vismændenes rapport. Effekter af analyserede skatteændringer (afrundede tal).

	Provenutab mio. kr.	Arbejdsudbuddet mio. personer	Dynamiske effekter mio. kr.	Netto effekt mio. kr.
1 pct. point nedsættelse af topskatten	+ 1.160	1.900	660	57
Fremrykning af topskattegrænsen (10.000 kr.)	+ 1.210	2.500	770	63
Fremrykning af beskæftigelsesfradraget (1/4-8 pct.)				
Fradrag hevet med 1.700 kr.	+1.260 ¹⁾	2.000 ¹⁾	430 ¹⁾	34 ¹⁾

Kilde: Vismandsrapporten (november 2008)

¹⁾ Note: der er taget højde for Vismændenes rettelsesblad af 23.11.2008. Der er her regnet med model A, medens de to andre modeller ikke er medtaget.

Det ses, at beskæftigelseffekterne og selvfinansieringsgraden er højest ved lettelsen af topskatten. Men Vismændene anfører, at beregninger over fordelingseffekterne ved en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget giver en langt mere ligelig fordeling af skattelettelserne, der også giver de lavtlønnede del i lettelserne.

Forslag til skattepakker fra vismændene

På baggrund af ovenstående beregninger anviser Vismændene 3 forslag til skattepakker, der letter indkomstskatten med henholdsvis 15, 20 og 25 mia. kr. og som samtidig er finansierede delvist ved indregning af dynamiske effekter. I tabel 3 nedenfor er vist en oversigt over de 3 skattepakker, beskæftigelseffekten og finansieringen.

Tabel 3. Oversigt over Vismændenes forslag til skattepakker (lettelser i indkomstskatten) samt finansiering.

Fordeling på	Skattepakke		
	Skattepakke 1 (letteelse af 15 mia. kr.)	Skattepakke 2 (letteelse af 20 mia. kr.)	Skattepakke 3 (letteelse af 25 mia. kr.)
Personfradrag (hæves med 3.100 kr.)	5 mia. kr.	5 mia. kr.	5 mia. kr.
Beskæftigelsesfradrag (dag 4,25 pct.)	5 mia. kr. (hæves til 6 pct.)	7,5 mia. kr. (hæves til 7 pct.)	10 mia. kr. (hæves til 8,5 pct.)
Topskat fordeles på	5 mia. kr.	7,5 mia. kr.	10 mia. kr.
af sænkning af topskatten	+ 2 pct.	+ 4 pct.	+ 5 pct.
af Forhøjelse af grænse for	+ 20.000 kr.	+ 35.000 kr.	+ 50.000 kr.
letteelse i indkomstskatten)	15 mia. kr.	20 mia. kr.	25 mia. kr.
Beskæftigelseffekt (personer)	+ 6.000	+ 14.000	+ 20.000
Finansiering (milde tal)			
Erstatning	+ 5,0	+ 5,9	+ 5,9
CO ₂ kvotesalg	+ 4,2	+ 4,2	+ 4,2
Div. skatteudgifter reduceres (bl.a. sundhedsforsikringer)	+ 1,4	+ 1,4	+ 1,4
Punktafgifter	+ 1,0	+ 1,0	+ 1,0
Nemmelørløn for punktafgifter ophæves	ca. + 0,7	+ 2,4	+ 2,4
Beskatning af personalegoder	+ 2,7	+ 2,7	+ 2,7
Dynamiske effekter	-	+ 2,5	+ 2,5
Kapitalgevinster	-	-	+ 5,0

Note: Der er taget højde for Vismændenes rettelsesblad af 23.11.2008, der dog ikke redegør for finansieringen i tabelform. Tabellen er derfor udarbejdet på grundlag af rettelsesbladet og den oprindelige Vismandsrapport.

Det ses, at alle lettelserne i indkomstkatten er en kombination af en forhøjelse af personfradraget, en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget samt lettelser i topskatten. Sidstnævnte omfatter både en sænkning af selve topskatten og en forhøjelse af grænsen.

Beskæftigelseseffekten stiger fra 6.000 i skattepakke 1 til 20.000 i skattepakke 3.

Personfradraget er hævet primært for at tage højde for, at energiafgifterne i finansieringen vender den tunge ende nedad, og at lavindkomstgrupperne derfor skal kompenseres på indkomstkatten.

De dynamiske effekter er indregnet med 2,5 mia. kr. i skattepakke 2 og 3. Skattepakke 3 indebærer tillige en beskatning på 25. pct. af kapitalgevinster ved salg af boliger.

Generelt anfører Vismændene, at alle skatteforslag er et kompromis mellem hensynet til **effektivitet** (nedsættelse af topskatten) og **indkomstfordeling** (forhøjelse af bundfradrag og beskæftigelsesfradrag).

NH/MK/SL.